

บทความกิตติมศักดิ์

เศรษฐกิจจีนปี 2552....ปีมหโหดที่รอคอยอยู่ข้างหน้า

โดย ดร. ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร

ท่านทูตพาณิชย์ไทย ประจำเมืองเทียนไห้ ประเทศจีน

เศรษฐกิจปี 2551 ... ภาพเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว

แม้ว่าวิกฤตเศรษฐกิจโลกจะยังส่งผลกระทบไม่มากนักต่อภาพรวมของเศรษฐกิจจีนในปี 2551 กล่าวคือเศรษฐกิจของจีนในปี 2551 ขยายตัวอยู่ที่ระดับร้อยละ 9.0 เมื่อเทียบกับของปี 2550 ทำให้เศรษฐกิจจีนมีขนาดถึง 30.07 ล้านล้านหยวน หรือประมาณ 4.42 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ ก้าวแซงหน้าประเทศเยอรมันนีขึ้นมาอยู่อันดับ 3 อย่างชัดเจน และเป็นรองเพียงประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น

รายงานของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Funds: IMF) ยังระบุว่า การขยายตัวของเศรษฐกิจของจีนในปี 2551 นับเป็นปรากฏการณ์สำคัญที่ช่วยสร้างประโยชน์ต่อการเติบโตของเศรษฐกิจโลกถึงร้อยละ 20 และมีภาพรวมที่ดีที่สุดประเทศหนึ่งในโลก หากเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ 3.7 ของโลก ร้อยละ 1.4 ของประเทศพัฒนาแล้ว และร้อยละ 6.6 ของประเทศกำลังพัฒนา

อย่างไรก็ดี ดูเหมือนผู้บริหารระดับสูงของรัฐบาลจีนก็มิได้นิ่งนอนใจต่อสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น เพราะตัวเลขสำคัญ

ทางเศรษฐกิจของจีน ในไตรมาสสุดท้ายของปี 2551 ล้วนสะท้อนภาพเชิงลบของเศรษฐกิจจีน ซึ่งจะแสดงผลกระทบที่ชัดเจนมากขึ้นในปี 2552 ถึงขนาดว่านายเหวิน เจีย เป่า (Wen Jiabao) นายกรัฐมนตรีได้ออกมาเตือนว่า “ปี 2552 นี้

จะเป็นปีที่วิบากที่สุดในการพัฒนาเศรษฐกิจของจีน โดยเฉพาะปัญหาหนี้ว่างงาน” ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ณ กรุงปักกิ่งของนายหม่า เจี้ยนถัง (Ma Jiantang) ผู้อำนวยการสำนักงาน

สถิติแห่งชาติจีน (National Bureau of Statistics: NBS) ระบุว่า “วิกฤตการเงินโลกกำลังส่งผลกระทบเชิงลบในวงกว้างและเชิงลึกต่อเศรษฐกิจในประเทศ”

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ตัวเลขเศรษฐกิจของจีนก็พบว่า เศรษฐกิจจีนในช่วงครึ่งปีหลัง โดยเฉพาะในไตรมาสสุดท้ายของปี 2551 ส่งสัญญาณการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการหดตัวของการค้าระหว่างประเทศ ผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ผลกำไรของภาคการผลิต และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

การขยายตัวของจีดีพีลดลงอย่างต่อเนื่อง เศรษฐกิจของจีนในปี 2551 ขยายตัวในอัตราที่ลดลงอย่างมากจากร้อยละ 13 เมื่อปี 2550 เหลือเพียงร้อยละ 9 ในปี 2551 ซึ่งนับเป็นการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราที่ต่ำสุดในรอบ 7 ปีของจีน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบภาพย่อยทางเศรษฐกิจรายไตรมาสของปี 2551 แล้วพบว่า อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนในปี 2551 ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 10.6 ในไตรมาสแรก ดิ่งลงเหลือเพียงร้อยละ 6.8 ในไตรมาสสุดท้าย ซึ่งนับเป็นการชะลอตัวติดต่อกันเป็นไตรมาสที่ 6 และเป็นการปรับลดลงต่ำที่สุดในรอบกว่า 7 ปี

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนในปี 2549-2551

ปี 2546	ร้อยละ 10.0
ปี 2547	ร้อยละ 10.1
ปี 2548	ร้อยละ 9.9
ปี 2549	ร้อยละ 10.4
ปี 2550	ร้อยละ 13.0
ปี 2551	ร้อยละ 9.0
ไตรมาสที่ 1	ร้อยละ 10.6
ไตรมาสที่ 2	ร้อยละ 10.1
ไตรมาสที่ 3	ร้อยละ 9.0
ไตรมาสที่ 4	ร้อยละ 6.8

จากเงินเฟ้อสู่เงินฝืด ในด้านดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค (Consumer Price Index: CPI) ของปี 2551 อยู่ที่ระดับร้อยละ 5.9

เมื่อเทียบกับของปีที่ผ่านมา และยังคงชี้ว่า ในด้านหนึ่ง รัฐบาลจีนอาจประสบความสำเร็จในการควบคุมอัตราเงินเฟ้อตามที่ต้องการ โดยเฉพาะนับแต่เดือนพฤษภาคม 2551

แต่ในอีกด้านหนึ่ง ก็ดูเหมือนว่าการดำเนินมาตรการควบคุมอัตราเงินเฟ้อดังกล่าวส่งผลรุนแรงที่มากและนานเกินไป ประกอบกับการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกในช่วงครึ่งหลังของปี 2551 ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อที่ทะยานสูงสุดในรอบเกือบ 12 ปี ณ ระดับร้อยละ 8.7 เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ลดลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องเหลือเพียงร้อยละ 1.2 ในเดือนธันวาคม 2551 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งนับเป็นการลดลงของดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค 8 เดือนต่อเนื่อง และเป็นระดับที่ต่ำสุดนับแต่เดือนกรกฎาคม 2549

ตารางที่ 2 ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคของจีนในปี 2551

กุมภาพันธ์	ร้อยละ 8.7
กันยายน	ร้อยละ 4.6
ตุลาคม	ร้อยละ 4.0
พฤศจิกายน	ร้อยละ 2.4
ธันวาคม	ร้อยละ 1.2

ขณะที่ภาคการค้าปลีกในปี 2551 มีมูลค่ารวม 10.85 ล้านล้านหยวน หรือประมาณ 1.59 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.6 เมื่อเทียบกับของปี 2550 จำแนกเป็นการค้าปลีกในเมืองมูลค่า 7.37 ล้านล้านหยวน ขยายตัวร้อยละ 22.1 และการค้าปลีกในชนบทมูลค่า 3.48 ล้านล้านหยวน ขยายตัวร้อยละ 20.7 เมื่อเทียบกับของปีที่ผ่านมา ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จของรัฐบาลจีนในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาที่พยายามเร่งเพิ่มรายได้ของคนในชนบทและขยายระบบสวัสดิการสังคม

อย่างไรก็ดี ท่ามกลางการอ่อนตัวลงของกำลังซื้อและดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคในช่วงครึ่งหลังของปี 2551 ส่งผลให้การขยายตัวของภาคการค้าปลีกในช่วงครึ่งปีหลังมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 23.3 ในเดือนกรกฎาคม เหลือร้อยละ 20.8 และร้อยละ 19.0 ในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม ตามลำดับ นอกจากนี้ ทางการเงินยังตรวจพบว่า ชาวจีนได้เริ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายให้สอยและหันมาเพิ่มระดับการออมเป็นถึงร้อยละ 50 ของรายได้ทั้งหมดในช่วงปลายปี 2551 เนื่องจากความไม่มั่นใจในสถานการณ์เศรษฐกิจในอนาคต

ดัชนีราคาสินค้าผู้ผลิต (Producer Price Index: PPI) ในปี 2551 ขยายตัวร้อยละ 6.9 ซึ่งสูงกว่าของ CPI โดยเฉพาะในช่วงครึ่งปีแรก อันเนื่องจากการราคาวัตถุดิบและการเตรียมงานขั้นสุดท้ายของการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก อย่างไรก็ตาม ดัชนีราคาสินค้าผู้ผลิตก็สะท้อนการชะลอตัวอย่างรวดเร็วในช่วงไตรมาสสุดท้ายเช่นเดียวกัน โดย PPI ในเดือนตุลาคม 2551 ขยายตัวในอัตราร้อยละ 6.6 ลดลงเหลือร้อยละ 2.0 ในเดือนพฤศจิกายน และร้อยละ 1.1 ในเดือนธันวาคม เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งนับว่าเป็นอัตรา PPI ต่ำสุดในรอบ 31 เดือนเลยทีเดียว

ขณะที่ผลผลิต

ภาคอุตสาหกรรมของจีน ขยายตัวร้อยละ 12.9 ในปี 2551 ลดลงจากร้อยละ 18.5 ในปี 2550 ตัวอย่างเช่น

อุตสาหกรรมยานยนต์ขยายตัวเพียงร้อยละ 6.7 ซึ่งเป็นอัตราขยายตัวน้อยที่สุดในรอบ 10 ปี และลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับของปีก่อนที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 21.8 การชะลอตัวลงของภาคการผลิตดังกล่าวยังเกิดขึ้นกับอีกหลาย

อุตสาหกรรม อาทิ เหล็ก ปูนซีเมนต์ สิ่งทอ และของเล่น ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาการว่างงานจำนวนมากด้านตำแหน่งในปี 2551 และคาดว่าปัญหานี้จะรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ มากยิ่งขึ้นในปี 2552

สถานการณ์ดังกล่าวเป็นสัญญาณเตือนว่า หากรัฐบาลจีนไม่มีมาตรการกระตุ้นการผลิตและการบริโภคภายในประเทศที่ดีและรวดเร็วทันการณ์พอ ผลผลิตและราคาสินค้าในจีนคาดว่าจะลดลงต่อไปอย่างน้อยในช่วงไตรมาสแรกของปี 2552 ซึ่งอาจทำให้เศรษฐกิจจีนต้องเผชิญกับภาวะเงินฝืดในช่วงครึ่งแรกปี 2552

เงินหยวน กำไรหด จากสถิติการค้าของจีน พบว่า แม้รัฐบาลจีนยังคงมีสถานะทางการคลังที่ดีมีเสถียรภาพมากที่สุดประเทศหนึ่งใน

โลก และสามารถเก็บรวบรวมรายได้เข้าคลังในปี 2551 ได้มากกว่า 6 ล้านล้านหยวนหรือประมาณ 880,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 19 เมื่อเทียบกับของปีที่ผ่านมา แต่ก็เป็นการเพิ่มในระดับที่ต่ำเมื่อเทียบกับของปี 2550 ที่ขยายตัวในอัตราร้อยละ 32.4 ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญก็เนื่องมาจากการลดลงของรายได้ในช่วงครึ่งปีหลัง อันเป็นผลมาจากการหดหายของผลกำไรของกิจการภาคเอกชน และมาตรการปรับลดภาษีเพื่อช่วยเหลือภาคส่วนต่างๆ ในการรับมือกับวิกฤติเศรษฐกิจโลก

เงินหยวนหยุดเพิ่มค่าชั่วคราว การเพิ่มค่าของเงินหยวนอย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งแรกของปี 2551 นับเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ทำให้การส่งออกของจีนชะลอตัว กอปรกับความพยายามกำกับควบคุมและลดเม็ดเงินจากต่างประเทศที่ต้องการ

เข้ามาถึงท่าเรือในจีน ทำให้รัฐบาลจีนได้พยายามลดหรือรักษาค่าเงินหยวนไว้ในระดับเดิมตลอดครึ่งปีหลัง

อนึ่ง เพื่อลดแรงกดดันจากนานาชาติ โดยเฉพาะสหรัฐฯ ธนาคารกลางของจีน (The People's Bank of China) ได้ทยอยปล่อยให้เงินหยวนเพิ่มค่าขึ้นอย่างต่อเนื่องรวมประมาณร้อยละ 17 จาก 8.3 หยวนต่อเหรียญสหรัฐฯ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2548 พุ่งขึ้นไปแตะ 6.8 หยวนต่อเหรียญสหรัฐฯ เมื่อปลายปี 2551

การค้าระหว่างประเทศชะลอตัว จากสถิติกรมศุลกากรของจีน (Customs Department) ระบุว่า การค้าระหว่างประเทศของจีนในปี 2551 มีมูลค่าประมาณ 2.55 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ ขยายตัวในอัตราร้อยละ 18 เมื่อเทียบกับของปีที่ผ่านมา ขณะที่การส่งออกมีแนวโน้มชะลอตัวลงและลดลงอย่างชัดเจนในช่วง 2 เดือนสุดท้ายของปี อันเนื่องจากการชะลอตัวของตลาดส่งออกหลักและการเพิ่มค่าของเงินหยวนของจีนขณะเดียวกัน ธุรกิจส่งออกของจีนต่างต้องปิดกิจการลงเป็นจำนวนมาก อันส่งผลให้มีคนตกงานมากถึงกว่า 20 ล้านตำแหน่ง ขณะที่ผู้ประกอบการจีนเองก็ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นกับคลื่นสินค้านำเข้าที่มีราคาถูกลงในเชิงเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

ขณะเดียวกัน ยอดการเกินดุลการค้าในปี 2551 มีมูลค่าประมาณ 290,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวในอัตราร้อยละ 10 ของปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ เมื่อเดือนมิถุนายน 2551 การเกินดุลการค้าของจีนก็ชะลอตัวเป็นครั้งแรกในรอบ 5 ปี

ต่างชาติยังคงเพิ่มการลงทุนในจีน การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ก็ส่งสัญญาณที่สอดคล้องกัน แม้ว่าการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกจะส่งผลกระทบไม่มากต่อภาพรวมของการลงทุนของต่างชาติในจีนในปี 2551 โดยจากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ของจีน (Ministry of Commerce) ระบุว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในปี 2551 มีมูลค่าถึง 92,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวในอัตราร้อยละ 23.6 เมื่อเทียบกับของปีก่อน ซึ่งทำลายสถิติสูงสุดเป็นประวัติการณ์ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมภาคบริการที่ดึงดูดการลงทุนกว่า 38,120 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ขยายตัวร้อยละ 24.2 เทียบกับของปีที่ผ่านมา และสูงกว่าอัตรา
การขยายตัวของปี 2550 ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.8 เท่านั้น

ข้อดีอีกประการหนึ่ง ก็คือ กิจการต่างชาติลงทุนใน
พื้นที่จังหวัดตะวันตกและตอนกลางของประเทศมากขึ้น โดย
ขยายตัวถึงเกือบร้อยละ 80 และร้อยละ 36.4 เมื่อเทียบกับของปี
ที่ผ่านมา ตามลำดับ

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาในรายละเอียดกลับพบว่าการ
ลงทุนฯ ในปี 2551 จะมาพร้อมกับปัญหาเศรษฐกิจและการเงิน
ที่รอการแก้ไขจากรัฐบาลจีน กล่าวคือ เม็ดเงินลงทุนจาก
ต่างประเทศที่เกิดขึ้นจริงในช่วงครึ่งปีแรกที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ
45.6 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา เกิดขึ้น
ท่ามกลางข้อสงสัยถึงการหลั่งไหลของเงินทุนจากต่างประเทศ
จำนวนมหาศาลที่เข้ามาเพื่อเก็งกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน และ
ยังพบว่าอัตราการขยายตัวของการลงทุนฯ เมื่อเทียบกับช่วงเวลา
เดียวกันของปีที่ผ่านมา ลดลงอย่างรวดเร็วในช่วงปลายปี จาก
เพิ่มขึ้นร้อยละ 36.5 ในเดือนพฤศจิกายน เหลือเพียงร้อยละ 5.7
ในเดือนธันวาคม 2551

ตารางที่ 3 อัตราการขยายตัวของการลงทุนโดยตรงต่างประเทศ

ในจีนสะสมในปี 2551

ครึ่งปีแรก (เฉลี่ย)	ร้อยละ 45.6
ณ เดือนตุลาคม	ร้อยละ 35.0
ณ เดือนพฤศจิกายน	ร้อยละ 26.3
ณ เดือนธันวาคม	ร้อยละ 23.6

ยานยนต์ในการรักษาใช้เศรษฐกิจทุกสิ่งที่ชาวจีนเรียกร้องหา

ปรับทิศทางการบริหารจัดการเศรษฐกิจ นับแต่เดือน
มิถุนายน 2551 รัฐบาลจีนได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการใน
การบริหารจัดการเศรษฐกิจใหม่ โดยหันไปให้ความสำคัญกับ
การกระตุ้นเศรษฐกิจมากกว่าการควบคุมอัตราเงินเฟ้อ ผ่าน
มาตรการด้านการเงินและการคลังมากมาย อาทิ การปรับลด
เพดานสำรองสำหรับธนาคารพาณิชย์ และการลดอัตราดอกเบี้ย
เงินฝากและเงินกู้จำนวนถึง 5 ครั้งนับแต่กลางเดือนกันยายน
2551 การยกเว้นภาษีเงินฝากส่วนบุคคลทุกระบบเป็นการ
ชั่วคราว โดยให้ผลใช้บังคับนับแต่วันที่ 9 ตุลาคม 2551
รวมทั้งการเพิ่มอัตราส่วนคืนภาษีส่งออก (Export Rebate)

โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor-intensive
Products) จำนวน 3,770 รายการ หรือประมาณร้อยละ 28 ของ
จำนวนรายการสินค้านำเข้าระหว่างประเทศ โดยให้ผลบังคับใช้นับ
แต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2551 เพื่อช่วยเหลือกิจการส่งออก
ท่ามกลางเสียงเรียกร้องมาตรการสนับสนุนเพิ่มเติมของผู้
ส่งออกตามมาอีกมากมาย

มาตรการและกระแสเรียกร้องดังกล่าวสะท้อนว่า
กิจการของจีนมีเพียงแต่กำลังประสบกับปัญหาการชะลอตัวของ
ตลาดภายในประเทศเองเท่านั้น แต่ยังไม่รวมถึงการลดลงของขีด
ความสามารถในการแข่งขันด้านราคาในต่างประเทศอีกด้วย

ต้นแผนกระตุ้นเศรษฐกิจครั้งใหญ่ เมื่อวันที่ 9
พฤศจิกายน ที่ผ่านมารัฐบาลจีนประกาศอัดฉีดงบประมาณผ่าน
แผนกระตุ้นเศรษฐกิจครั้งใหญ่มูลค่า 4 ล้านล้านหยวน หรือ
ประมาณ 586,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในระหว่างปี 2551-2553
ซึ่งคิดเป็นมูลค่าราวร้อยละ 7 ของจีดีพีของจีน ซึ่งเกี่ยวข้องกับ
การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานจำนวนหลายโครงการ เพื่อหวัง
กระตุ้นการบริโภคภายในประเทศและลดผลกระทบจากวิกฤติ
การเงินโลก

เร่งสร้างความเชื่อมั่น
ทางธุรกิจและสวัสดิการ
สังคม ภายหลังการหดยอด
ของแหล่งรายได้จากตลาด
หุ้น เงินกองทุน และ
อสังหาริมทรัพย์ที่เคยเฟื่องฟู

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลจีนได้หันมาเร่งสร้างความเชื่อมั่น
และฟื้นฟูสภาพธุรกิจ โดยแสดงความรับผิดชอบในการเป็น
แกนหลักในการพัฒนาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน
เพิ่มรายจ่ายของภาครัฐ และปรับปรุงระบบสวัสดิการของ
ประเทศ ทั้งทางด้านที่อยู่อาศัย การแพทย์ และการศึกษา โดย
เมื่อต้นปี 2552 รัฐบาลจีนได้เปิดเผยแผนการลงทุนในระบบ
ประกันสุขภาพมูลค่า 850,000 ล้านหยวน เพื่อลดความกังวลใจ
เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมของภาครัฐ ซึ่งนับเป็นหนึ่งในสาเหตุ
หลักที่ทำให้ชาวจีนจำนวนมากหันมาชะลอการใช้จ่ายใช้สอย
และเพิ่มระดับการออม

ปรับปรุงที่อยู่อาศัย ในการนี้ กระทรวงการก่อสร้างที่อยู่อาศัยและชุมชนเมือง-ชนบท (Ministry of Housing and Urban-Rural Construction: MHURC) ได้ประกาศแผนการลงทุนมูลค่า 900,000 ล้านดอลลาร์ ในช่วง 3 ปีข้างหน้าเพื่อก่อสร้างบ้านเช่าราคาถูกจำนวน 2 ล้านหลัง และบ้านราคาถูกอีกจำนวน 4 ล้านหลังคาเรือน รวมทั้งการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยในป่า พื้นที่เกษตรกรรมและเหมือง แก่ผู้อยู่อาศัยจำนวนกว่า 1 ล้านคน

เพิ่มเงินบำนาญ รัฐบาลจีนยังประกาศเพิ่มเงินบำนาญสำหรับผู้เกษียณอายุให้เป็นเฉลี่ย 1,200 หยวนต่อเดือนภายใน 2 ปีข้างหน้า

อุดหนุนภาคเกษตรกรรม ในช่วงปี 2551 รัฐบาลจีนได้เพิ่มระดับการประกันราคาสินค้าเกษตรจำนวน 2 ครั้ง และเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2551 รัฐบาลจีนยังได้ประกาศปฏิรูประบบเกษตรกรรม โดยอนุญาตให้เกษตรกรสามารถให้เช่าหรือขายโอนสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรขนาด 1.2 ล้านตารางกิโลเมตรที่ผ่านประธานต้ง เสียวกิงเคยกำหนดไว้เมื่อ 30 ปีก่อนได้ การปฏิรูประบบเกษตรกรรมในครั้งนี้คาดว่าจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคมครั้งใหญ่ในจีน ผู้คนมากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนประชากรทั้งหมดของจีนจะอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ในช่วง 3-4 ปีข้างหน้า ชุมชนเมืองจะขยายตัวเร็วขึ้น การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งใหม่จะเกิดขึ้น สาเหตุเปิดโอกาสให้เกษตรกรสามารถทำเกษตรแปลงใหญ่และมีเงินทุนใหม่สำหรับการประกอบธุรกิจใหม่ในอนาคต

การเปลี่ยนระบบการเพาะปลูกสู่เกษตรแปลงใหญ่ยังจะนำไปสู่โอกาสของอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลเพื่อการเกษตรและผลผลิตของสินค้าเกษตรกรรมที่ดีขึ้น ประการสำคัญ การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ยังจะส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรจำนวน 700-800 ล้านคนเพิ่มขึ้นเท่าตัวภายใน 12 ปี อันจะส่งผลให้ช่องว่างระหว่างรายได้ของคนในเมืองและเกษตรกรในชนบทของจีนลดลง

นอกจากนี้ เมื่อต้นปี 2552 รัฐบาลจีนยังได้ประกาศเพิ่มระดับการประกันราคาสินค้าเกษตรอีกร้อยละ 15.3 นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรของจีน (Ministry of Agriculture:

MOA) ยังวางแผนเพิ่มการลงทุนมูลค่า 5,150 ล้านดอลลาร์ ในจำนวนนี้ เงินจำนวน 800 ล้านดอลลาร์ จะถูกจัดสรรสำหรับโครงการวิจัยคุณภาพ ซึ่งน่าจะเพิ่มผลผลิตการเกษตรอีก 170 ล้านกิโลกรัมและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรอีกเกือบ 300 ล้านดอลลาร์

กระตุ้นการจ้างแรงงาน โดยที่การว่างงานเป็นปัญหาที่รัฐบาลจีนกังวลใจมากที่สุด เพราะถือว่าการจ้างงานเป็นรากฐานสำคัญของความเป็นอยู่และแหล่งรายได้ของประชาชน รัฐบาลจีนจึงได้จัดสรรเม็ดเงินลงทุนจำนวนหลายแสนล้านหยวนในหลายโครงการก่อสร้างและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของประเทศ โดยครอบคลุมทั้งทางด้านโทรคมนาคม การก่อสร้าง สิ้นค้าหลัก ปูนซีเมนต์ และเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งน่าจะก่อให้เกิดจากการจ้างแรงงานทั้งทางตรงและทางอ้อมหลายล้านตำแหน่ง เพราะจากสถิติพบว่า ในทุก ๆ 100 ล้านดอลลาร์ของการลงทุนในโครงการก่อสร้างทางด่วนและโครงการที่คล้ายคลึงในจีน จะก่อให้เกิดการจ้างแรงงานโดยตรง 1,800 ตำแหน่งและการจ้างงานทางอ้อมอีก 2,100 ตำแหน่ง

ในส่วนของการสนับสนุนส่งเสริมกิจการขนาดเล็กและขนาดกลางซึ่งเป็นแกนหลักในการว่าจ้างแรงงานกว่า

ร้อยละ 75 ของการว่าจ้างแรงงานทั้งหมดของประเทศนั้น รัฐบาลจีนก็ได้ประกาศมาตรการด้านการเงินการคลังเพื่อกระตุ้นอุปสงค์ในสินค้าหลัก โดยเฉพาะปูนซีเมนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์ เหล็กและเหล็กกล้า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไปยังวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลางของจีน และเพิ่มการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อีกร้อยละ 1-2 ในช่วง 2 ปีข้างหน้า โดยมาตรการและโครงการที่สำคัญ ได้แก่

- การเพิ่มการสนับสนุนแหล่งเงินทุนแก่กิจการขนาดเล็กและขนาดกลาง
- มาตรการลดภาษีการบริโภคสำหรับรถยนต์บางประเภท เพื่อช่วยพยุงอุตสาหกรรมรถยนต์ภายในประเทศ
- โครงการ “เครื่องใช้ไฟฟ้าสู่นับท” อุดหนุนเกษตรกรและผู้ที่มีรายได้น้อยในชนบทให้ซื้อหาเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในประเทศในราคาพิเศษ
- การแจกเงิน 100-150 หยวนแก่ผู้มีรายได้น้อยเพื่อเป็นของขวัญวันตรุษจีน

ปี 2552 ... เส้นทางหลุมโหลที่มังกรต้องฟันฝ่า

รัฐบาลจีนได้ประกาศเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2552 ไว้ที่ร้อยละ 8 ซึ่งจะเป็นอัตราการเติบโตต่ำสุดในรอบกว่าทศวรรษ และจากแถลงการณ์ผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงการคลังของนายเซี่ย ซูเหวิน (Xie Xuren) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (Minister of Finance) เมื่อวันตรุษจีนที่ผ่านมา ระบุว่า “การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจีนในปี 2552 กำลังเผชิญสถานการณ์อันเลวร้ายที่สุดทั้งจากปัจจัยภายในประเทศและภายนอกประเทศ การรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีเสถียรภาพเช่นเดิมจะดำเนินไปด้วยความยากลำบากมากขึ้น โดยหนึ่งในปัญหาใหญ่ได้แก่การปรับสมดุลระหว่างรายได้และค่าใช้จ่ายของภาครัฐ นอกจากนี้ ยังได้เรียกร้องให้หน่วยงานรัฐบาลทุกระดับระมัดระวังค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อรักษาดุลงบประมาณ”

จากการประเมินแนวโน้มเศรษฐกิจจีนในปี 2552 หลายฝ่ายคาดว่าเศรษฐกิจจีนจะได้รับผลกระทบจากปัจจัยลบทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อันจะเป็นโจทย์ที่ยากยิ่งสำหรับรัฐบาลจีนในการผลักดันให้เศรษฐกิจเติบโตตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีมุมมองในแต่ละด้านดังนี้

จีดีพีต่ำสุดในรอบทศวรรษ ในช่วงเดือนที่ผ่านมาหลายองค์กรได้ประกาศผลการประเมินอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนครั้งใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่คาดว่าไปในทิศทางเดียวกันว่าเศรษฐกิจจีนจะขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากเดิม โดยธนาคารโลกได้ปรับลดประมาณการอัตราการขยายตัวทาง

เศรษฐกิจของจีนในปี 2552 ลงเหลือร้อยละ 7.5 จากระดับเดิมที่ร้อยละ 9.2 เมื่อเทียบกับของปีที่ผ่านมา ขณะที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศปรับตัวเลขคาดการณ์ใหม่ของเศรษฐกิจจีนเป็นร้อยละ 6.7 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

นอกจากนี้ สำนักจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ฟิทช์ เรตติ้งส์ (Fitch Ratings) เดือนว่า จีนกำลังเผชิญกับสภาพเศรษฐกิจที่ตึงเครียดอย่างแรง (Hard Landing) และจะส่งผลให้อัตราการว่างงานขยายตัวอย่างรวดเร็ว ความวุ่นวายทางเศรษฐกิจดังกล่าวส่งผลให้จีนมีความเสี่ยงที่จะเกิดความไม่สงบในสังคมได้ โดยคาดว่าปีนี้เศรษฐกิจจีนจะเติบโตไม่เกินร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ขณะเดียวกัน นักวิเคราะห์บางสำนักยังคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจจีนจะได้รับผลกระทบอย่างจริงจังในช่วงกลางปี 2552 เป็นต้นไป และพยากรณ์ว่าเศรษฐกิจของจีนอาจจะเติบโตเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น นายหลิว หมิงกัง (Liu Mingkang) ประธานคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการธนาคารจีน (China Banking Regulatory Commission) ให้ความเห็นว่า รัฐบาลจีนไม่สามารถปล่อยให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2552 เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8 เมื่อเทียบกับของปีที่ผ่านมาได้ เพราะหากจีดีพีของจีนเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 6-7 สภาพเศรษฐกิจจะประสบผลกระทบอย่างรุนแรง การเติบโตทางเศรษฐกิจที่อัตราร้อยละ 8 เป็นตัวเลขเป้าหมายขั้นต่ำ มิฉะนั้น จะไม่สามารถกระตุ้นการจ้างงานที่มากเพียงพอและอาจนำไปสู่ความวุ่นวายในสังคม

เป้าหมายเงินเฟ้อ รัฐบาลจีนได้ประกาศตัวเลขเงินเฟ้อเป้าหมายของปี 2552 ในการประชุมเศรษฐกิจส่วนกลางเมื่อเดือนธันวาคม ที่ผ่านมามีที่ระดับร้อยละ 4 ซึ่งน่าจะเป็นระดับที่สามารถควบคุมได้อย่างไม่ยากเย็นนัก หากพิจารณาจากสภาพเศรษฐกิจและราคาสินค้าเกษตรและพลังงานที่มีแนวโน้มชะลอ

ตัวลงนับแต่ต้นปี 2552 ซึ่งต่างจากสถานการณ์ของปี 2551 อย่างสิ้นเชิง

นอกจากนี้ ราคาราคาที่มีแนวโน้มลดลงนับแต่ปลายปี 2551 ก็เป็นการปรับฐานราคาและน่าจะส่งผลดีต่อการกระตุ้นอุปสงค์ภายในประเทศในปี 2552

คงคลังหดหาย แต่ยังแข็งแกร่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของจีน ยอมรับในสารวันตรุษจีนว่ารายได้คงคลังของจีนจะหดหายไป เนื่องจากรัฐบาลต้องตัดลดภาษีเพื่อรับมือกับสถานะการชะลอตัวของเศรษฐกิจ อันอาจส่งผลให้แนวโน้มอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจจีนในปี 2552 ขยายตัวในอัตราเลขตัวเดียวเป็นปีที่สองต่อเนื่องกัน และมีโอกาสที่จะขยายตัวได้ต่ำที่สุดเป็นประวัติการณ์

เงินหยวนหยุดเพิ่มค่า ในปี 2552 เงินหยวนที่ก่อนหน้านี้คาดว่าจะเพิ่มค่าขึ้นประมาณร้อยละ 10 ต่อปี จะมีค่าลดลงเล็กน้อยหรือคงที่ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2552 เนื่องจากรัฐบาลจีนยังคงต้องการดำเนินมาตรการปรับลดเม็ดเงินที่เข้ามาถึงท่าเรือในจีน และต้องการช่วยกระตุ้นการส่งออกที่เริ่มชะลอตัวนับแต่ปลายปี 2551 และคงเป็นไปได้อย่างที่จะเห็นเงินหยวนลดค่าลงในระดับที่สูงในปี 2552 เพราะนั่นอาจกระทบต่อความเชื่อมั่นด้านการลงทุนในระยะยาวและขัดแย้งกับตัวเลขการเกินดุลการค้าที่ยังอยู่ในระดับที่สูงมาก

การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศหดหาย

ทิศทางการชะลอตัวของภาคการส่งออกอย่างรวดเร็วในช่วง 2 เดือนหลังสุดของปี 2551 น่าจะส่งผลให้เศรษฐกิจจีนในช่วงปี 2552 ได้รับผลกระทบเชิงลบเพิ่มมากขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยคาดว่า การค้าระหว่างประเทศในปี 2552 จะขยายตัวร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับของปีที่ผ่านมา โดยในส่วนของ การส่งออก ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของจีน (มูลค่าการส่งออกที่คิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 35 ของจีดีพี) จะขยายตัวร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับของปีที่ผ่านมา โดยจะเริ่มฟื้นตัวในช่วงครึ่งปีหลัง อันเนื่องจากการชะลอตัวของอุปสงค์ในตลาดส่งออกสำคัญของจีน

อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้ายังคงรับบทเป็นตัวเอกต่อไป โดยหลายฝ่ายยังหวังว่าการเข้ามาจัดซื้อชิ้นส่วนอุปกรณ์และสินค้าอื่นจากจีนมากขึ้นเพื่อ

ลดต้นทุนและรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันในสภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่กำลังขยายตัวไปทั่วโลก

ขณะที่หนังสือพิมพ์เทเวนตีเซ็นจูรีบิสซิเนสฮีรัลด์ (The 21st Century Business Herald) ประมาณการว่า การส่งออกของมณฑลกวางตุ้งและเจียงซู ซึ่งเป็นศูนย์กลางการผลิตและส่งออกที่สำคัญของจีน จะไม่มีการขยายตัวในปี 2552 และหากพิจารณาการส่งออกของมณฑลในภาคใต้ของจีนโดยรวมแล้ว อาจพบว่ามีมูลค่าลดลงถึงร้อยละ 30 เมื่อเทียบกับของปีที่ผ่านมา

อย่างไรก็ดี หลายฝ่ายยังคงคาดว่า การนำเข้าจะลดลงในระดับที่รวดเร็วกว่าของการส่งออก อันเนื่องจากการลดลงของราคาราคาวัตถุดิบและพลังงาน ซึ่งมีสัดส่วนถึงครึ่งหนึ่งของมูลค่าการนำเข้าของจีน รวมทั้งการบริหารจัดการนำเข้าของรัฐบาลจีน ซึ่งนั่นหมายความว่า จีนจะยังคงการเกินดุลการค้าในปี 2552 ไว้ได้ต่อไป แต่อาจจะมีขนาดเกินดุลที่ลดลง

ใน ส่วน ของ การ ลง ทุน

โดยตรงต่างประเทศในจีนคาดว่าจะขยายตัวในอัตราที่ลดลง โดยเฉพาะเงินลงทุนที่เข้ามาถึงท่าเรือจากอัตราแลกเปลี่ยน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี จีนยังน่าจะ สามารถดึงดูดการลงทุนของต่างชาติที่วางแผนเข้ามาลงทุนในภูมิภาคเอเชียได้ ซึ่งนั่นหมายความว่า สัดส่วนการลงทุนของต่างชาติในจีนต่อของเอเชียจะเพิ่มขึ้นต่อไปในปี 2552

แนวโน้มเพิ่มอุปสงค์ใน

ประเทศ ดูเหมือนว่า การชะลอตัวของการบริโภคภายในประเทศ เป็นสิ่งที่รัฐบาลจีนกังวลใจมากที่สุด และเกรงว่าระดับการบริโภค

ภายในประเทศจะเติบโตในระดับตัวเลขหลักเดียวเป็นครั้งแรก นับแต่ปี 2546 รัฐบาลจีนจึงได้เร่งออกมาตรการและโครงการกระตุ้นการใช้จ่ายให้สอดคล้องมาช้านานนับแต่ต้นปี 2552 เพื่อช่วยประคับประคองเศรษฐกิจไม่ให้ชะลอตัวลงแรงมากนักและฟื้นฟูอุปสงค์ภายในประเทศให้ขยายตัวในระดับตัวเลขสองหลักได้

โดยคาดว่า ณ สิ้นปี 2552 เม็ดเงินจำนวนหลายแสนล้านหยวน จะอัดเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของจีน

ทางเลือกของไทยคือ “ต้องบุกจีน”

แม้ว่าปี 2552 จะเป็นปีที่เต็มไปด้วยขวากหนาม สำหรับรัฐบาลและเอกชนของหลายประเทศ แม้กระทั่งจีน แต่รัฐบาลและผู้ประกอบการไทยก็ยังควรให้ความสำคัญกับการเข้ามาทำตลาดและลงทุนในตลาดจีนด้วยเหตุผลหลายประการ

ในประการหนึ่ง จีนเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่และมีบทบาทสำคัญต่อการส่งออกสินค้าและบริการของไทย กล่าวคือ มูลค่าการส่งออกของไทยสู่ตลาดจีนมีสัดส่วนสูงถึงประมาณ ร้อยละ 10 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของไทย ทั้งที่สินค้าและบริการไทยยังเข้าสู่ตลาดจีนน้อยมากเมื่อเทียบกับศักยภาพทางการตลาดที่แท้จริง

ในอีกประการหนึ่ง ในขณะที่บรรดาตลาดหลักของไทยประสบกับการชะลอตัวทางเศรษฐกิจที่รุนแรง จีนน่าจะเป็นประเทศที่มีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจครั้งใหญ่ที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด และคาดว่าจะสามารถรักษาอัตราการเติบโต

ทางเศรษฐกิจไว้ในระดับที่สูงกว่าของประเทศที่เป็นตลาดหลักอื่น ๆ ของไทย โดยอาจเติบโตถึงร้อยละ 8-9 ต่อไปในช่วง 2-3 ปีข้างหน้าเป็นอย่างน้อย

นอกจากนี้ เรายังจะพอมองเห็นทิศทางการเปลี่ยนแปลงของความมั่งคั่งของจีนหลากหลายมิติ เริ่มตั้งแต่ การเคลื่อนตัวของความเจริญที่ขยายเข้าสู่ตอนกลางและซีกตะวันตกของจีน และเมืองระดับรองมากขึ้น จากเดิมที่กระจุกตัวอยู่เฉพาะเมืองใหญ่ในซีกตะวันออก รวมทั้งการกระจายตัวของรายได้ไปยังเกษตรกรในชนบทและผู้ที่เกี่ยวข้องอายุอีกหลายร้อยล้านคนในหลายปีข้างหน้า

สำหรับผู้ประกอบการไทยที่มีเหตุผลมากมายในการไม่เข้ามาตลาดจีน อาทิ กิจการของตนเองมีขนาดเล็กเกินไปบ้าง สุราหาไม่ได้บ้าง กลัวถูกลอกเลียนแบบบ้าง กลัวถูกโกงบ้าง ยัง

หาหุ้นส่วนที่ดีไม่ได้ และค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง ... ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นข้ออ้างที่เข้าใจลำบากมากในสถานการณ์ที่ผู้ประกอบการจากทั่วโลกต่างมานุกตลาคจีนกันทั่วไปหมดแล้ว เราจะต้องเริ่มตั้งคำถามเชิงรุกกับตนเอง อาทิ

- “เรารู้จักและเคยไปเยือนเมืองใหญ่ในจีนกี่เมืองแล้ว”
- “ทำไมเราทำไม่ได้ แต่ผู้ประกอบการของชาติอื่นจึงทำได้”
- “เพราะความไม่เป็นมืออาชีพและขาดกลยุทธ์การตลาดของเราหรือไม่ที่ทำให้ไม่สามารถเข้าตลาดนี้ได้”
- “ทำไมจีนต้องลอกเลียนแบบสินค้าไทย ทำไมไม่เป็นสินค้าอิตาลี ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น ... และหากผู้ประกอบการของจีนต้องการทำลอกเลียนแบบขึ้นมายังไง การที่เราไม่เข้าไปทำตลาดในจีน จะสามารถหยุดความต้องการเหล่านั้นได้หรือไม่”
- “ประเทศใดในโลกที่จะออกจากวิกฤติเศรษฐกิจโลกเป็นประเทศแรก”
- “ถ้าจะไม่เข้าตลาดจีนแล้ว เราควรไปบุกตลาดที่ไหนดี”
- “เมื่อท่านผู้อ่านค้นหาคำตอบเหล่านั้น ได้แล้ว ผมเชื่อว่าท่านยังจะมีคำถามที่จะต้องถามตัวเองเพิ่มเติมอีกมากมาย อาทิ
- “เอาสินค้าและบริการใดเข้าไปเจาะตลาดจีนดี”
- “เข้าไปหรือไม่สำหรับการเข้ามาทำตลาดจีน”
- “เราควรเข้าไปสู่ตลาดจีนด้วยรูปแบบธุรกิจอย่างไรดี”
- “เราจะเก็บเกี่ยวประโยชน์จากกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่มีรายได้มากขึ้นและการจัดงาน “เอ็กซ์โป 2010” นครเซี่ยงไฮ้ และ “เอเชียนเกมส์ 2010” ณ นครกว่างโจวได้อย่างไร”

คำตอบของคำถามเหล่านี้มีได้อยู่ในสายลม แต่ผมคิดว่าอยู่ที่ตัวท่านเอง ... ถึงเวลาหรือยังที่เราจะต้องหันมา “บุกจีน” กันอย่างจริงจัง